

AUTOMATYKA	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-81
	Automatyka i pomiary przemysłowe Pneumatyczne wysokociśnieniowe elementy logiczne i urządzenia binarne ręcznego wprowadzania informacji z mechanicznymi częściami ruchomymi	5624-01
	Wymagania i badania	Grupa katalogowa 1375

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są wymagania i badania pneumatycznych wysokociśnieniowych elementów logicznych i urządzeń binarnych ręcznego wprowadzania informacji z mechanicznymi częściami ruchomymi.

1.2. Określenia

1.2.1. urządzenie binarne, pneumatyczne ręcznego wprowadzania informacji — urządzenie przetwarzające położenie ruchomego elementu mechanicznego, sterowanego ręcznie, na sygnał pneumatyczny binarny, wg założonej funkcji logicznej, lub ciąg sygnałów pneumatycznych binarnych o wartościach wg przyjętego kodu.

1.2.2. górna granica częstotliwości przenoszenia — maksymalna wartość częstotliwości zmian sygnału wejściowego binarnego o jednakowym czasie trwania wartości sygnału 1 i 0, dla której sygnał wyjściowy osiąga wartości 1 i 0, mierzona przy przyłączonej na wyjściu urządzenia określonej pojemności.

1.2.3. Pozostałe określenia — wg PN-78/M-42000, PN-75/M-42014 i PN-80/M-42020.

2. WYMAGANIA

2.1. Wymagania metrologiczne

2.1.1. Zakres wartości ciśnienia reprezentujący sygnał 0 dla elementów logicznych czynnych powinien wynosić $0 \div 0,2 p_z$. Dopuszcza się zakres $0 \div 0,1 p_z$.

p_z — ciśnienie zasilania.

2.1.2. Zakres wartości ciśnienia reprezentujący sygnał 1 dla elementów logicznych czynnych powinien wynosić $0,8 \div 1 p_z$. Dopuszcza się zakres $0,9 \div 1 p_z$.

2.1.3. Charakterystyka statyczna elementów logicznych czynnych — wg norm przedmiotowych, z tym że wartość ciśnienia sygnału wejściowego powodującego w elemencie zmianę ciśnienia sygnału wyjściowego do wartości 0 lub p_z powinna być mniejsza lub równa minimalnej wartości ciśnienia reprezentującego sygnał 1. Wartość ciśnienia sygnału wejściowego nie powodującego w elemencie zmiany sygnału wyjściowego powinna być większa lub równa maksymalnej wartości ciśnienia reprezentującego sygnał 0.

2.1.4. Charakterystyka statyczna elementów logicznych biernych oraz urządzeń ręcznego wprowadzania informacji — wg norm przedmiotowych.

2.1.5. Górna graniczna częstotliwość przenoszenia elementów logicznych powinna być wybrana z ciągu wartości: 2, 4, 5, 8, 10 i 16 Hz.

2.2. Wymagania konstrukcyjne

2.2.1. Wymiary i materiały — wg norm przedmiotowych.

2.2.2. Przyłączki pneumatyczne, szczelność i wykończenie — wg PN-80/M-42020.

2.2.3. Pozycja pracy. Urządzenia powinny być tak skonstruowane, aby pozycja ich pracy była dowolna.

2.3. Wymagania środowiskowe

2.3.1. Odporność i wytrzymałość na temperatury i wilgotność otoczenia. Urządzenia powinny być odporne i wytrzymałe na temperatury i wilgotność względną otoczenia odpowiadające lokalizacji Cx wg PN-80/M-42020. Graniczne wartości zakresów temperatur należy wybierać z ciągu: -25; -10; 5; 55 i 70 °C.

2.3.2. Odporność na zmiany parametrów zasilania. Urządzenie powinno być odporne na zmiany parametrów zasilania w granicach przewidzianych normą przedmiotową. Wartość znamionową ciśnienia zasilania urządzeń należy wybrać z ciągu: 160; 250; 400; 630; 800 i 1000 kPa.

2.3.3. Nominalny strumień objętości. Wartość strumienia objętości powietrza przepływającego przez urządzenie mierzona przy znamionowej wartości ciśnienia na wlocie do urządzenia i spadku ciśnienia, przy przepływie przez urządzenie, równym 100 kPa nie może być mniejsza od podanej w normie przedmiotowej.

2.3.4. Odporność i wytrzymałość na wibracje sinusoidalne. Urządzenie powinno być odporne i wytrzymałe na wibracje sinusoidalne charakteryzujące się parametrami odpowiadającymi lokalizacji N₂ wg PN-80/M-42020.

2.3.5. Wytrzymałość na udary mechaniczne — wg PN-80/M-42020.

2.3.6. Wytrzymałość na przeciążenie. Urządzenie powinno być wytrzymałe na przeciążenie statycznym ciśnieniem powietrza o wartości równej 150 % wartości

Zgłoszona przez Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów MERA-PIAP
Ustanowiona przez Naczelnego Dyrektora Zjednoczenia
Przemysłu Automatyki i Aparatury Pomiarowej MERA dnia 23 lipca 1981 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 stycznia 1982 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 19/1981 poz. 77)

maksymalnej ciśnienia zasilania działającego przez 3 min. Po zaniku przeciążenia urządzenie powinno spełniać wymagania 2.2.2 oraz 2.1.3 lub 2.1.4.

2.3.7. Dopuszczalny poziom hałasu. Poziom hałasu w odległości 1 m od urządzenia pracującego przy ciśnieniu znamionowym z częstotliwością 1 Hz, obciążonego pojemnością pneumatyczną o wartości podanej w normie przedmiotowej nie powinien przekraczać 80 dB.

2.3.8. Trwałość. Element logiczny pracując przy znamionowym ciśnieniu i częstotliwości przełączeń powinien wytrzymać 10^7 przełączeń, a urządzenie ręcznego wprowadzania informacji — liczbę cykli podaną w normie przedmiotowej.

Po wykonaniu cykli pracy urządzenie powinno spełniać wymagania 2.2.2 oraz 2.1.3 lub 2.1.4.

2.3.9. Pozostałe wymagania środowiskowe wynikające z przeznaczenia urządzenia dla warunków specjalnych — wg PN-80/M-42020.

2.4. Gwarancja i dokumentacja techniczna — wg PN-80/M-42020.

3. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

Pakowanie, przechowywanie i transport — wg PN-71/M-42009.

4. BADANIA

4.1. Program badań. Badania pełne i niepełne — wg PN-80/M-42020. Zakres badań — wg tabl. 1.

4.2. Pobieranie próbek. Badaniom niepełnym należy poddać wszystkie wyprodukowane urządzenia. Pobieranie próbek do badań pełnych — wg PN-80/M-42020.

4.3. Warunki badań — wg PN-80/M-42020.

4.4. Opis badań

4.4.1. Sprawdzenie charakterystyki statycznej należy wykonać w warunkach odniesienia wg PN-80/M-42020, temperatura odniesienia 20 ± 5 °C.

4.4.2. Sprawdzenie odporności na zmiany ciśnienia zasilania należy wykonać poprzez wyznaczenie charakterystyk statycznych urządzenia: minimalnej i maksymalnej. Pozostałe warunki w czasie sprawdzania charakterystyk wg 4.4.1.

Wynik prób należy uznać za dodatni, jeżeli obydwie wyznaczone charakterystyki spełniają wymaganie wg 2.1.3 lub 2.1.4.

4.4.3. Sprawdzenie nominalnego strumienia objętości należy wykonać przy minimalnej dopuszczalnej wartości ciśnienia reprezentującego sygnał wejściowy 1 i maksymalnej dopuszczalnej wartości ciśnienia reprezentującego sygnał wejściowy 0 odpowiednio dla wszystkich dróg przepływowych w urządzeniu i kierunków przepływu odpowiadających normalnej pracy urządzenia.

4.4.4. Sprawdzenie górnej granicznej częstotliwości przenoszenia należy przeprowadzić przy nominalnej wartości ciśnienia zasilania, maksymalnej dopuszczalnej wartości ciśnienia reprezentującego sygnał wejściowy 1 i minimalnej dopuszczalnej wartości ciśnienia reprezentującego sygnał wejściowy 0. Czas narastania i zaniku sygnału wejściowego — wg norm przedmiotowych.

4.4.5. Sprawdzenie odporności i wytrzymałości na temperatury i wilgotność otoczenia. Sprawdzenie odporności i wytrzymałości na zimno należy wykonać wg PN-73/E-04550.01 próby Ab, a na suche gorąco wg PN-73/E-04550.02 próby Bb z uwzględnieniem granicznych wartości temperatur wg 2.3.1. Czas kondycjonowania w próbach wytrzymałości na zimno i suche gorąco powinien wynosić 32 h. Sprawdzenie wytrzymałości na wilgotne gorąco stałe w opakowaniu transportowym należy wykonać wg PN-73/E-04550.03, czas

Tablica 1

Lp.	Nazwa badania	Badania		Wymagania wg	Opis badań wg
		pełne	niepełne		
1	2	3	4	5	6
1	Oględziny	+	+	2.2.2; 2.2.3; 2.4	PN-80/M-42020
2	Sprawdzenie głównych wymiarów	+	-	2.2.1	PN-80/M-42020
3	Sprawdzenie materiałów	+	-	2.2.1	PN-80/M-42020
4	Sprawdzenie szczelności	+	+	2.2.2	norm przedmiotowych
5	Sprawdzenie charakterystyki statycznej	+	+	2.1.3; 2.1.4	4.4.1
6	Sprawdzenie nominalnego strumienia objętości	+	-	2.3.3	4.4.3
7	Sprawdzenie górnej granicznej częstotliwości przenoszenia	+	-	2.1.5	4.4.4
8	Sprawdzenie poziomu hałasu	+	-	2.3.7	PN-71/N-01300
9	Sprawdzenie wytrzymałości na przeciążenie	+	-	2.3.6	norm przedmiotowych
10	Sprawdzenie odporności na zmiany ciśnienia zasilania	+	+	2.3.2	4.4.2
11	Sprawdzenie odporności i wytrzymałości na temperatury i wilgotność otoczenia	+	-	2.3.1	4.4.5
12	Sprawdzenie wytrzymałości i odporności na wibracje sinusoidalne	+	-	2.3.4	4.4.6
13	Sprawdzenie wytrzymałości na udary mechaniczne	+	-	2.3.5	4.4.7
14	Sprawdzenie trwałości	+	-	2.3.8	norm przedmiotowych
15	Sprawdzenie pozostałych wymagań	+	-	2.3.9	norm przedmiotowych

Znak + oznacza, że badanie należy wykonać,

Znak - oznacza, że badania nie należy wykonać.

kondycjonowania 4 doby. Wynik prób należy uznać za dodatni, jeżeli urządzenie w czasie prób odporności i po próbach wytrzymałości przejdzie z wynikiem dodatnim sprawdzenia wymagań wg 2.2.2 oraz 2.1.3 lub 2.1.4.

4.4.6. Sprawdzenie odporności i wytrzymałości na wibracje sinusoidalne należy wykonać wg PN-73/E-04550.06.

W przypadku sprawdzenia odporności należy wykonać próbę rodzaju F_{cA} , a w przypadku sprawdzania wytrzymałości — próbę rodzaju F_{cB4} . Parametry wibracji w czasie prób odporności i wytrzymałości powinny odpowiadać lokalizacji N_2 wg PN-80/M-42020.

Ogólny czas poddawania wibracjom w próbie wytrzymałości — 6 h.

Wynik prób należy uznać za dodatni, jeżeli urządzenie w czasie próby odporności i po próbie wytrzymałości przejdzie z wynikiem dodatnim sprawdzenia wymagań 2.2.2 oraz 2.1.3 lub 2.1.4.

4.4.7. Sprawdzenie odporności na udary mechaniczne należy wykonać wg PN-73/E-04550.05 rodzaj próby Eb, parametry udarów wg 2.3.5.

Wynik próby należy uznać za dodatni, jeżeli urządzenie po próbie przejdzie z wynikiem dodatnim sprawdzenia wg wymagań 2.2.2 oraz 2.1.3 lub 2.1.4.

4.5. Ocena wyników badań

4.5.1. Ocena urządzenia. Badane urządzenie należy uznać za dobre, jeżeli przejdzie wszystkie badania wg 4.1 z wynikiem dodatnim.

4.5.2. Ocena partii. Partię wyprodukowanych urządzeń należy uznać za dobrą, jeżeli wszystkie urządzenia z partii zostały uznane za dobre.

4.6. Zaświadczenie zgodności partii z wymaganiami. Na żądanie zamawiającego wytwórca zobowiązany jest wystawić zaświadczenie stwierdzające zgodność partii z wymaganiami niniejszej normy na podstawie protokołów z wyników przeprowadzonych badań. Zaświadczenie to powinno zawierać stwierdzenie zgodności użytych materiałów z atestami.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów MERA—PIAP — Warszawa.

2. Normy związane

PN-73/E-04550.01. Wyroby elektrotechniczne. Próby środowiskowe.

Próba A — zimno

PN-73/E-04550.02 Wyroby elektrotechniczne. Próby środowiskowe.

Próba B — suche

PN-73/E-04550.03 Wyroby elektrotechniczne. Próby środowiskowe.

Próba Ca — wilgotne gorąco stałe

PN-73/E-04550.05 Wyroby elektrotechniczne. Próby środowiskowe.

Próba E — udary mechaniczne

PN-73/E-04550.06 Wyroby elektrotechniczne. Próby środowiskowe.

Próba Fc — wibracje sinusoidalne

PN-78/M-42000 Automatyka i przyrządy pomiarowe przemysłowe.

Nazwy i określenia

PN-71/M-42009 Automatyka przemysłowa. Pakowanie, przechowywanie i transport urządzeń. Ogólne wytyczne

PN-75/M-42014 Krajowy System Automatyki i Pomiarów POLMATIK. Automatyka pneumatyczna. Nazwy i określenia

PN-80/M-42020 Automatyka i pomiary przemysłowe. Urządzenia. Ogólne wymagania i badania

PN-71/N-01300 Hałas maszyn i urządzeń. Metody wyznaczania parametrów akustycznych

3. Normy zagraniczne

NRD TGL 2250 B1.2 System URSAMAT. Technische Forderungen. Prüfung

4. Symbol wg SWW — 0915-9.

5. Autorzy projektu normy — mgr inż. Andrzej Badowski, mgr inż. Wojciech Krechowicki, mgr inż. Dariusz Stawiarski — Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów MERA—PIAP, Warszawa.